

Naturvern & Miljø

Gro vil øke barskog- vernet

side 3

Stort flertall mot Oddekalv

side 3

En av to veier ulønnsomme

side 4

NNV til kamp mot Drøbak-brua

side 5

Solheim mot økonomisk vekst

side 7

Naturvernforbundet Vil vise muskler mot veibygging

HURDAL: Samferdsel skal bli en hovedsak for Naturvernforbundet de kommende to årene, vedtok landsmøtet i helgen. Arbeidet mot de mange store veiprosjektene kommer i tillegg til de øvrige hovedfeltene: Energi/økonomi, dagliglivets miljøvern og naturarven.

RAGNHILD SVED

Det var særlig Natur og Ungdom som målbar kritikken mot Naturvernforbundet for å ha jobbet for dårlig med samferdsel.

– Naturvernforbundet har vært lite prinsippfast og markant i mange veisaker. Det har gått inn for alternative traseer, mens Natur og Ungdom har jobbet for å stanse prosjektene. NU har tatt støytene ved å bli stemplet som aksjonister og rabulister, sa Åsne Berre Persen.

Natur og Ungdom foreslo å gjøre samferdsel til et hovedsatsingsområde på bekostning av dagliglivets miljøvern, som blant annet består av forbrukerveiledning og hyllemerking av varer.

– Handlekurver er ikke viktigste miljøsak i 90-åra. Samferdsel står for noen av de verste naturinngrepene i Norge, og landets største miljøorganisasjon må engasjere seg i dette. Dagliglivets miljøvern dekkes for en stor del av Miljøheimevernet, sa NU-leder Lars Haltbrekken.

Både og

En rekke landsmøtedelegater støttet kritikken og forslaget om trappe opp engasjementet i samferdselspolitikken, men landsmøtet ga ikke NU tilslutning til forslaget om å prioritere ned arbeidet med det for-

brukerrettede miljøarbeidet.

Anni Lomeland Jacobsen fra Rogaland mente at dagens veiutbygging stiller oss i en unntakstilstand, og ønsket en krigserklæring mot både utbyggingsprosjektene og samtlige veisjefer i landet.

Generalsekretær Dag Hareide sier han er fornøyd med landsmøtets vedtak, selv om han og sekretariatet hadde ønsket at andre felter samtidig ble prioritert ned.

– Jeg skjønner godt landsmøtets reaksjon. Gjennom Norsk vei- og veitrafikkplan har Regjeringen og Stortinget provosert naturvernere over hele landet. Transport får en stadig viktigere rolle i forurensningsbildet, samtidig som veiprosjektene står for store naturinngrep. Det er et stort folkelig engasjement i disse sakene, og det er ingen annen organisasjon som kan ta opp disse sakene på den måten Naturvernforbundet kan, sier Hareide.

Han viser også til at NNV sentralt har jobbet med Gardermoen, transportplanene for de ti største byene og aksjonen bilfri by, men at landsstyret i fjor vedtok å prioritere ned samferdselsarbeidet.

– Satsingsområdene angir den mer langsiktige kursen for Naturvernforbundets arbeid, men vi må samtidig ha en beredskap til å ta kjappe

snuoperasjoner for å ta oss av saker som ikke er direkte knyttet til satsingsområdene, sier han.

– Godt møte

Hareide er forøvrig godt fornøyd med landsmøtet.

– Mange sier at dette var det beste landsmøtet forbundet har hatt. Det var gode politiske diskusjoner, det var mer kvalitet over innleggene enn før og det ble utøvet makt, ikke bare sandpåstrøing. Landsmøtet endret faktisk retningen på forbundets arbeid. Minimalt med tid ble brukt på tradisjonell maktkamp om kroner og ører og posisjoner, sier han.

Lokal deltakelse

Det ble også vedtatt å endre vedtektene slik at halvparten av delegatene til neste landsmøte vil representere lokallagene. Det betyr at deltakelsen på neste møte nesten dobles fra dagens vel 100 delegater til omlag 200 på landsmøtet i 1995. Et forslag om at hvert av de 150 lokallagene skulle ha egen representasjon fikk ikke to tredels flertall, som det kreves for å endre vedtektene.

– Å styrke lokallagenes deltakelse er en hovedsak for organisasjonen, men vedtaket er bare en halv seier, sier Hareide, som sammen med Natur og Ungdom sto i spissen for å få alle lokallagene representert på landsmøtet.

Norges Naturvernforbund
Postboks 2113 Grünerløkka Telefon: 22 71 55 20
0505 Oslo 5 Telefax: 22 71 56 40
Bankgiro: 1720.05.00717 Annonser: 22 71 92 20
Postgiro: 5 09 46 02 Produksjon:
Ansv. red.: Gunnar Bolstad Oslo Grafiske as, Oslo

En lettelse

Kurt Oddekalv er endelig ute av Norges Naturvernforbund. Organisasjonen trekker et lettelsens sukk. Selv om Oddekalv aldri greide å lamme forbundets virksomhet, ble det brukt uforholdsmessig mye tid og krefter på å forsvare seg mot hans stadige illojalitet og sjikane. Nå kan de friske miljøpolitiske debatene igjen prege forbundet.

Folk som har fulgt den såkalte Oddekalv-saken fra utsiden har nok ofte stilt seg uforstående til alvoret i saken. Stadig villere oppslag i media har lagt et latterlighetens slør over konflikten, og mange har nok spurt seg om det virkelig kan ha vært nødvendig å gå så langt som til å ekskludere en mann som ofte er blitt oppfattet som en sjarmerende rabbagast.

For de tillitsvalgte og aktive i Naturvernforbundet har det imidlertid vært blodig alvor. Ingen demokratisk organisasjon ville i lengden kunne overleve med Kurt Oddekalvs virksomhet. Selv i Naturvernforbundet, der debattkulturen tradisjonelt har vært uhyre frisk, ble grensen nådd. Det er symptomatisk at det var lederen i Natur og Ungdom, som selv er kritisk til ulike politiske prioriteringer i forbundet, som gikk på talerstolen og ga Oddekalv et grunnkurs i folkeskikk.

En uheldig bieffekt av Oddekalv-saken har vært en desimering av den miljøpolitiske debatten som til enhver tid må rulle og gå i Naturvernforbundet. Forbundet forholder seg stadig til en rekke omstridte saker i norsk politikk. Internt i Naturvernforbundet er det utvilsomt betydelig uenighet om både hvalsak, EF-sak, kystfiske og distriktspolitikk. Vi kan ikke se bort i fra at mange medlemmer og tillitsvalgte av pur anstendighetsfølelse har avholdt seg fra å fremme kritiske synspunkter i en situasjon der forbundet har vært hardt nok presset fra før.

Nå er Oddekalv-saken endelig over, og banen er ryddet for debattanter som kan skille snørr og barter. Naturvernforbundet kan nå tilfredsstille behovet for en levende debatt der uenighet ikke er ensbetydende med personlig fiendskap.

I etterkant av Oddekalv-saken er det spesielt grunn til å ønske velkommen en normalisering av forholdet mellom Naturvernforbundets fylkeslag i Hordaland og resten av organisasjonen. Fylkeslaget er landets nest største med sine omlag 4.000 medlemmer. Selv om fylkeslaget for øyeblikket strever med en økonomi i ruiner og vanskelige arbeidsforhold, er det viktig å huske at de besitter gode ressurser i form av en rekke dyktige arbeidsgrupper og lokallag og en bred aktivitet enten det er i Bergen, på Stord eller på Askøy.

Gunnar Bolstad

NNV må holde høy profil i valgkampen

HURDAL: – Å få miljøspørsmål sterkere inn i partipolitikken blir en umiddelbar oppgave for Naturvernforbundet. Første anledning blir valget til høsten. Da bør vi holde høy profil, sier Stein Malkenes, nyvalgt leder i NNV.

RAGNHILD SVED

41-åringen fra Florø i Sogn og Fjordane regner med å bruke den første tiden som leder til å besøke lokallag og fylkeslag i Naturvernforbundet. Målet er å styrke kontakten mellom sekretariatet og de tillitsvalgte i organisasjonen, og å hjelpe lagene med å følge opp de vedtakene som landsmøtet har fattet.

Malkenes er den første lederen i forbundet som blir lønnet på heltid. Han har gitt klart uttrykk for at han tenker seg en rolle som miljøpolitisk leder, en rolle som generalsekretær Dag Hareide har i dag.

Ser du det som problematisk å ha to ledere med samme rolle?

Dette er en personavhengig prosess. Dag og jeg må prøve dette ut og se hvordan det fungerer. Det er ikke noe poeng at Dag skal tas av noe han er god til – poenget er at sammen er vi dynamitt. Det kan også være naturlig, siden det er første gang vi har en fulltidsleder, å gjennomgå instruks for generalsekretæren på nytt for å nedfelle eventuelle endringer i fordelingen av arbeidsoppgavene.

Vassent

På landsmøtet ble Naturvernforbundet kritisert av Natur og Ungdom for å være for vassent, mangle politisk brodd og å være for glad i å sitte på kneet til Gro. Hvordan møter du denne kritikken?

– Det hadde være unormalt om NU ikke hadde sagt dette, som innspill i en profileringsdebatt. Men også jeg har sagt at vi bør bli tøffere. Vi må være mer temperamentsfulle og gi klarere beskjed til politikere og næringsliv. Det betyr ikke at vi forsterker en

konfliktlinje, men at vi får en kraftigere miljødebatt og at folk ser tydeligere hva det handler om. Jeg sitter gjerne på kneet til Gro, men i lengden kan det bli ubekvent for oss begge. Dag Hareide er en god døråpner og har skaffet oss tillit. Kanskje kan han og jeg gå inn og ut hos makta, men smelle mer med dørene og se om det hjelper.

– Du mener Naturvernforbundet må bli flinkere til å prioritere

– hva må prioriteres ned?

– Vi må bør inn på en smalere vei, nå er vi veldig bredt engasjert. Det er mulig at vi kan frigjøre kapasitet ved å overlate oppfølgingen av en del saker som er kommet i mål til fylkeslag eller andre. Et eksempel på det kan være barskogvernet, hvor det er fattet et vedtak, selv om det ikke er godt nok. En annen sak er verneplanen for vassdrag, hvor oppfølgingen nå gjelder verne vassdraga mot andre inngrep enn vannkraftutbygging. Noen saker må vi legge bak oss for å frigjøre kapasitet til å jobbe mer med fr eksempel samferdsel.

Fundamental uenighet

Venter du hard debatt mellom tilhengerene av "bærekraftig bruk" og de som står for det "klassiske" naturvernet?

– Hvalsaken har illustrert en fundamental uenighet i Naturvernforbundet. Men det er to likeverdige standpunkt, og jeg håper på en frisk og konstruktiv debatt og at de vedtak som fattes følges opp lojalt. Denne spenningen må vi leve med. Den reflekterer mye av lynnet i landsdelene våre og spennet i organisasjonen. Det er dette som særpreger oss. Så får vi med jevne mellomrom ta de tøffe sakene opp til debatt, sier Malkenes.

Signal om økt barskogvern

HURDAL: Statsminister Gro Harlem Brundtland åpnet for utvidet barskogvern da hun besøkte Naturvernforbundets landsmøte i Hurdal fredag. Hun lovet dessuten å skaffe lovhjemmel for å stanse inngrep i områder med truede arter.

RAGNHILD SVED

– Skal barskogvernet utvides, betyr det at Thorbjørn Berntsen må sette av midler til det innen Miljøverndepartementets budsjett til å betale erstatninger. Jeg tror at med Thorbjørns holdning får til det. Men det blir skrekkelig dyrt, sa statsministeren.

På spørsmål om hva hun vil gjøre for å skaffe lovhjemmel for å stoppe inngrep i områder med truede arter svarte hun:

– Jeg tror vi har det, men hvis det ikke er riktig, vil jeg sørge for at vi får det.

Gjermund Andersen i Naturvernforbundet i Oslo og Akershus mener dette er et positivt signal.

Automatisk vern

– Vi trenger en lov som hjemler automatisk vern mot inngrep der det finnes truede arter, tilsvarende det vern vi har av iforminner. I dag er eneste mulighet midlertidig vern, men det tar det for lang tid å få iverksatt. To dager med hogstmaskin er nok til å rasere store verdier, sier Andersen.

Av nærmere 1900 truede dyre- og plantearter i Norge er nesten 900 knyttet til skog.

Vern av truede arter bør likevel hjemles i naturvernloven, og ikke i skogloven, for å sikre arter i alle typer natur. Vernet må dessuten omfatte alle arter på den såkalte rødlista over truede og sårbare arter, mener Andersen.

Han er også glad for statsministerens signal om barskogvernet, og mener at dagens verneomfang minst må doubles.

– Det er klart at dette er et økonomisk spørsmål, men hvis regjeringen skal vise noe anstendighet i miljøspørsmål må den stille de nødvendige midler til disposisjon, sier Andersen.

Oddekalv ekskludert

HURDAL: Med overveldende flertall vedtok landsmøtet i Norges Naturvernforbund å ekskludere Kurt Oddekalv som medlem i forbundet. 92 delegater stemte for eksklusjon, bare sju stemte i mot, mens seks delegater valgte å forholde seg avholdende.

GUNNAR BOLSTAD

Landsmøtets eksklusjonsdebatt varte i nesten tre timer med deltakelse fra de fleste fylkeslag. Gjennomgående hadde de aller fleste fylkesdelegasjonslederne en klar holdning til eksklusjonssaken. Bare Aust-Agderbenken varslet at de ville forholde seg avholdende, mens delegatene fra Hordaland var delt i sitt syn på saken.

Kraftig oppgjør

Størst inntrykk på forsamlingen gjorde fungerende leder i Naturvernforbundet Hordaland, Ingvill Gåsemyr Sæberg. I sitt innlegg tok hun et kraftig oppgjør med Oddekalv og hans måte å opptre på:

– Kurt vet ikke hva lojalitet er. Han vet ikke hva samarbeid er. Han må styre selv. Når han ikke klarte å finne seg til rette i NVH, som lojalt

støttet ham, levner jeg ikke den nye organisasjonen en sjanse med Kurt Oddekalv som leder, sa Gåsemyr Sæberg, som også kom med knallhard kritikk mot måten Oddekalv har opptrådt på overfor fylkeslaget etter at han trakk seg seg som leder:

– Grønne krigere og Kurt Oddekalv har ribbet kontoret for sakspapirer og dokument, slettet harddisker med helt nødvendige opplysninger for vårt videre arbeid. En småligheit og feighet av dimensjoner når Kurt Oddekalv ikke taklet å komme i mindretall, men valgte å gå. Han etterlot seg et fylkeslag i økonomisk ruin. Vi har en gjeld på over en halv million, og dette stakk han fra, sa Gåsemyr Sæberg i sitt flengende oppgjør med Oddekalv.

Klakkører

Også Oddekalv fikk anled

ning til å legge fram sin sak fra landsmøtets talerstol. Han mente at det meste av eksklusjonsgrunnlaget var løgnaktig og benyttet anledningen til å sende en hilsen til det landsstyret som fremmet forslaget om eksklusjonssaken mot ham:

– Landsstyret er en gjeng med klakkører som bare sørger for at de ansatte skal kunne meske seg fra felleskassen.

Oddekalv mente at forbundet måtte kvitte seg med halvparten av de ansatte, "og resten må lære seg å jobbe". Oddekalv kunne heller ikke dy seg for å sneie borti lokalagslederen på Stord en siste gang, i sin omtale av "Halvdan Wiik og andre udugeligheter". Påtroppende forbundsleder Stein Malkenes ble omtalt som "en ny klovn som skal lede landsstyret".

Nytt styre

Landsmøtet i Hurdal valgte både nytt sentralstyre og landsstyre.

Nytt sentralstyre:

Stein Malkenes, Florø, leder.
Siv Heidi Ruud, Narvik, nestleder.
Trygve K. Norman, Asker.
Gunnar Godø, Ålesund.
Marianne Gjorv, Oslo.
Dag Arne Høystad, Oslo, Trond Høivik, Hurum og Ingunn Fjørtoft, Bø i Telemark, ble valgt som varamedlemmer.

Nytt landsstyre:

Østfold: Anne Sagberg.
Oslo og Akershus: Frode Gundersen.
Hedmark: Marit Morønning.
Oppland: Kåre Olerud.
Buskerud: Liv Merete Bjerkeli.
Vestfold: Terje Gustavsson.
Telemark: Charlotte Jensen.
Aust-Agder: Hege Sander.
Vest-Agder: Torunn Kristiansen.
Rogaland: Anndi Lomeland Jacobsen.
Hordaland: Kirsti Arnesen.
Sogn og Fjordane: Erik Solheim.
Møre og Romsdal: Ola Fremo.
Sør-Trøndelag: Kjersti Moltubakk.
Nord-Trøndelag: Anne Kjersti Bakken.
Nordland: Gunnhild Aasmoe.
Troms: Stig Ulvang.
Finnmark: Ellen C. Tveter.
Natur og Ungdom: Lars Haltbrekken og Camilla Skriung.
Ansattes repr.: Ruth Schukalla.

Verdensrekord i kollektivtrafikk

DÜSSELDORF: Med 470 reiser per person i året, har Zürich verdensrekorden i bruk av kollektivtrafikk. Fart og reklame er stikkordene for å forklare suksessen. Men biltrafikken har ikke gått ned.

JON KNUT BERG

Fra 1985 til 1990 økte antall reisende med kollektivtrafikk i Zürich med 30 prosent. Andelen som reiser med kollektivtrafikk i den sveitsiske byen er dobbelt så stor som i andre sammenlignbare utenlandske byer.

Zürich ble trukket fram som eksempel under den store samferdselskonferansen i Düsseldorf for tre uker siden (se forrige Bulletin). Det ble også presentert en ny OECD-rapport om transporten i Zürich.

Ifølge OECD-rapporten og Ruedi Ott fra byplankontoret i Zürich er det flere årsaker til kollektiv-suksessen i byen:

- egne spor/veier for trikker og busser

- kollektivtrafikk får grønt lys med en gang den kommer til et veikryss

- et datasystem som kontinuerlig rapporterer om forsinkelser til trafikanter og trafikksselskapet

- ifølge OECD-rapporten har reklamekampanjer i Zürich bidratt like mye til kollektivtrafikkens framgang som bygging av infra-struktur

- befolkningen har følt at kollektivsystemet er deres eget. Gjennom to folkeavstemninger har et flertall gått inn for å satse på opprustning av kollektivtrafikken.

Halvparten av veiprosjektene er ulønnsomme

28 av 60 veiprosjekter i den nylig vedtatte veiplanen for 1994 til 1997 er ikke lønnsomme, ifølge en gjennomgang N&M Bulletin har foretatt. De 28 prosjektene har totale anleggs-kostnader på tilsammen seks milliarder kroner.

JON KNUT BERG

Stortingets flertall vedtok Norsk Vei- og Veitrafikkplan (NVVP) for 1994 til 1997 for to uker siden. Bare SV stemte mot. Planen er retningsgivende for veibevilgningene i statsbudsjettene i årene framover.

I NVVP er det for de fleste prosjektene oppgitt en nytte/kostnadsanalyse. Det er Vegdirektoratet som foretar analysene. I nytte/kostnadsanalysene inngår tidsbruk, verdi av nyskapt trafikk, vedlikehold, kjørekostnader, ferjekostnader, aksellast, ulykker og støy. Kostnadene av luftforurensning er ikke med i regnestykkene.

For tre av prosjektene er

kostnadene lik nytten (verdi 1), mens for 25 av prosjektene er kostnadene større enn nytten, viser NVVP.

Det er flest ulønnsomme veiprosjekter i Nordland. Her er hele seks av åtte prosjekter vurdert som ulønnsomme. På delt annenplass kommer Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane, alle med tre ulønnsomme prosjekter. I Aust-Agder (1 prosjekt), Buskerud (2), Oslo (5) og Akershus (5) ble ingen prosjekt regnet som ulønnsomme.

I forrige nummer av N&M Bulletin uttalte Høyres leder Kaci Kullmann Fjell at "Høyre mener at det er de samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjektene som skal prioriteres høyest."

I behandlingen av NVVP i Stortinget gikk imidlertid Høyre inn for alle veiprosjektene. Partiet stemte altså for minst 28 prosjekter som Vegdirektoratet mener er ulønnsomme.

40 veimilliarder

NVVP for 1994 til 1997 har en samlet ramme på ca. 40 milliarder kroner. Bare SV

gikk inn for å redusere denne rammen, med ca. to milliarder kroner. Behandlingen av Norsk Jernbaneplan for 1994 til 1997 resulterte i en ramme på 22,5 milliarder kroner, inkludert Gardermoenbanen. I tillegg foreslår regjeringen å bevilge fem milliarder som skal tas fra kutt i overføringene til andre sektorer. Dette ble det et betinget flertall for. SV, KrF og Sp vil først se på hvilke områder kuttene kommer.

SV foreslo dessuten å gjøre de fem milliardene "faste". Inndekningen av dette skal skje gjennom reduserte veibevilgninger og økt CO2-avgift. Først ved disse fem milliardene vil jernbaneplanen representere en snuoperasjon, uttalte SV i komiteen.

Høyre og Fremskrittspartiet ville derimot kutte ut de fem ekstramilliardene. Høyre, fordi det ville prioritere triangelet Skien-Halden-Lillehammer, og FrP fordi "det er vanskelig å forholde seg til noe annet enn basisrammen."

For øvrig stod SV alene om å ønske redusert veitrafikk i årene framover.

Vestfold-vei til Stortinget

Samferdselsminister Kjell Opseth har valgt den såkalte kombinasjonslinjen som ny E18 gjennom Vestfold. Naturinteressene har kjempet i årevis mot at dette skulle bli utfallet av saken. Men SVs Inge Myrvold sier til N&M Bulletin at han vil ta saken opp på Stortinget på nytt.

JON KNUT BERG

Samferdselsdepartementets

begrunnelse for trasévalg gjennom Vestfold, heter det at tidsaspektet har vært avgjørende. Departementet mener at kombinasjonslinjen vil være ferdig utbygd seks år før naturinteressenes alternativ, NSB-linjen. Miljøvernaveidlingen i fylket har imidlertid tidligere uttalt at planperioden for NSB-linjen vil være mye kortere enn dette.

Samferdselsdepartementet skriver også at verken miljøhensyn eller nytte/kostnadsanalyser har spilt noen rolle for valget. Departementet skriver bare at miljøkostnadene ikke er inkludert i planene.

Utover det nevnes ikke miljøhensynene med ett ord i begrunnelsen.

Leif Weltzien i Naturvernforbundet i Vestfold sier at han tror politisk press ligger bak avgjørelsen, og ikke faglige argumenter. Blant annet mener han at Vestfold-benken på Stortinget, forsvarsminister Jørgen Kosmo (fra Vestfold) og Aps fylkespolitikere i Vestfold har lagt inn all sin tyngde for å få gjennom kombinasjonslinjen.

– Det viktigste for Vestfold-politikerne har vært å få penger til ny E18 så fort som mulig, sier Weltzien.

Naturvernforbundet til kamp mot Drøbak-bru

Siden 1990 har de offisielle prognosene for trafikken over Drøbak-sundet sunket fra 7.700 til 4.800 biler i døgnet. Like fullt fortsetter veimyndighetene ufortrødent å planlegge en broforbindelse med Stortingets velsignelse.

GUNNAR BOLSTAD

Mens Drøbak-brua i 1990 skulle være selvfinansierende gjennom bompenger, er det åpenbart at prosjektet nå er helt avhengige av direkte statlige bevilgninger, trolig opp mot en milliard kroner. Den såkalte Oslofjordforbindelsen består egentlig av tre bruer, en over Hallangspollen på Drøbaksiden, og en bru på hver side av Håøya, bundet sammen av en tunnel rett gjennom den unike naturperlen.

Trapper opp

I samarbeid med Aksjonskomiteen mot bro vil Naturvernforbundet nå trappe opp arbeidet mot Oslofjordforbindelsen.

– Bruprosjektet er nok et eksempel på den hemningsløst uvettede bruken av penger på bilveier, og i tillegg en trussel mot unik natur, sier generalsekretær Dag Hareide. Naturvernforbundets fylkeslag i Oslo og Akershus har kartlagt naturforholdene på Håøya, som ligger midt i Oslofjorden, like nord for Drøbak.

– Håøya er en helt unik naturperle. Man har funnet

flere insektsorter som ikke finnes andre steder i verden, og over 200 arter som ikke finnes andre steder i Norge. På Håøya finner vi også opprinnelige urskogsområder, sier daglig leder Gjermund Andersen i Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA).

Andersen reagerer sterkt på at Håøya med sine verdifulle områder ikke er tatt med i barskogsplanen på grunn av bru-prosjektene. – Veiprosjektet må stoppes og Håøya må igjen innlemmes i barskogsplanen, krever Andersen.

Rasert idyll

Aksjonskomiteen mot bro er også opptatt av behovet for å verne Håøya mot inngrep, og argumenterer i tillegg med at en broforbindelse vil rasere idyllen for over 1.000 hytteeiere i Hallangspollen. Sandspollen, på vestsiden av Håøya, vil også bli helt ødelagt. I dag er Sandspollen den mest attraktive uthavnen for småbåteiere i området. Hver helg i sommersesongen trekker hundrevis av småbåter inn i denne idylliske bukta.

– Veimyndighetenes påståtte miljøbevissthet er helt uten innhold, mener Ole Jacob Sunde i Aksjonskomiteen.

Han viser til et sitat fra vei- og veitrafikkplanen:

"Et bærende hovedprinsipp for utformingen av nye veianlegg må være så langt som mulig å forebygge nye miljøproblemer. Spesielt sårbare områder eller områder med spesielle kvaliteter må gjøres til gjenstand for inngående vurdering. Eksempel på slike områder kan være større, lite berørte naturområder, strandsoner, områder langs vernede vassdrag, kulturhistorisk viktige miljøer, spesielle bymiljøer og boligområder. Det er viktig å ha for øyet at inngrep i slike områder i stor grad er irreversible".

– Planene for Oslofjordforbindelsen viser at dette sitatet ikke er verdt papiret det er skrevet på, mener Sunde.

Prioritert

Under behandlingen av vei- og veitrafikkplanen ga Stortinget klare signaler til Samferdselsdepartementet om å prioritere arbeidet med Oslofjordforbindelsen. Departementet vil komme tilbake til Stortinget med en egen proposisjon om saken så snart plan- og finansierings-spørsmålene er nærmere avklart.

Takk for støtten!

MOVAR
INTERKOMMUNALT SELSKAP
FOR MOSSEREGIONEN
Postadr.: MOVAR, Postboks 24, 1570 Dilling
Kontoradr.: Larkollenveien 7, Rygge
Tlf.: 69 26 82 22, Telefax: 69 26 82 03

NORGES BONDELAG

kamerateknikk as
SPESIALVERKSTED FOR FOTOUTSTYR
Karl Johans gt. 6, 0134 Oslo, Tlf.: 22 41 82 06

Meld deg inn i
Norges
Naturvernforbund!
Tlf: 22 71 55 20

På vei mot et bedre miljø...

– vi gjør så

godt vi kan!

Fredrikstad kommune
– en servicebedrift

Takk for støtten!

Pran & Torgersen A/S
Pb. 7104 Homansbyen, 0306 Oslo 3
Tlf. 22 55 20 30

Troms fylkeskommunes
ENØK-FOND
083-36011

Rieber & Søn
Konsernet

TINE
Vestlandsmeieriet

Stor-Oslo Lokaltrafikk
Får deg trygt fram

FOKUS
Bank

HAMMERFEST
EL. VERK

HORDAFOR A/S
5397 BEKKJARVIK
TLF 05-384210 FAX 05-384236

Stortinget mot OECD – råd

Flertallet på Stortinget er på kollisjonskurs med OECDs anbefalinger. Alle partiene, utenom SV, tror det går an å veibygge seg ut av miljøproblemene i byene.

JON KNUT BERG

Dette kommer fram i komitémerknadene til Norsk Vei- og Veitrafikkplan (NVVP) for 1994 til 1997.

Samferdselskomiteen erkjenner at kjøring i byene representerer et stort miljø- og kostnadsproblem. Særlig gjelder det i Drammen, Oslo, Bergen og Trondheim.

Alle partiene, bortsett fra SV, mener at disse problemene kan løses gjennom en "måltrettet vegutbygging kombinert med effektive tiltak for kollektivtrafikken." SV mente at det ikke går an å bygge seg ut av kjøproblemen.

Her er SV på linje med

OECD. Ifølge en forløpig upublisert rapport fra OECD (presentert i forrige nummer av N&M Bulletin), har økt veibygging i byene bare forsterket kjøproblemen. De nye veiene har raskt blitt fylt opp av flere biler. Rapporten viser også at satsing på kollektivtrafikk ikke hjelper uten at det samtidig settes inn restriksjoner på bilbruk. Det eneste som da ville oppnås, er at flere syklende og gående går over til kollektivtrafikk.

Klar konklusjon

OECDs konklusjon er krystallklar, og står i skarp motsetning til Stortingsflertallets: For å løse byenes miljøproblemer må veibyggingen stan-

se, det må bli mindre attraktivt å kjøre bil, og kollektivtrafikk, gang- og sykkelstier må prioriteres. I samferdselskomiteens behandling av NVVP kom det også fram at Høyre og FrP ikke vil bevilge mer penger til kollektivtrafikken. Bedret kollektivnett må skje ved effektivisering, uttalte de to partiene. De to partiene mente også at det ikke er mulig å få til en overgang til kollektivtrafikk fra blant annet biltrafikken uten å ta i bruk "uakseptabelt sterke virkemidler."

Cash out!

DÜSSELDORF: En ny parkeringslov i California kan føre til store reduksjoner i bilbruken. 1. januar i år ble det såkalte "cashing-out" systemet innført.

JON KNUT BERG

Cashing-out består i at arbeidsgiverne blir pålagt å stille arbeidsstakerne overfor et valg: enten beholder du parkeringsplassen som bedriften betaler for deg, eller du kan motta et tilsvarende kontantbeløp og miste parkeringsplassen. Hver arbeidsgiver med mer enn 50 ansatte må gi arbeidstakerne et slikt tilbud. Beregninger for 500 pendlere i Los Angeles viser at matpakkekjøringen kan reduseres fra 69 til 55 prosent ved hjelp av "cashing-out".

Parkering betalt av arbeidsgiverne stimulerer bilkjøring til jobb. I gjennomsnitt fører det til 19 prosent økning i bilbruken blant de ansatte, sa professor Donald C. Shoup, som presenterte den nye loven på en konferanse i Düsseldorf nylig.

Arbeidsgiveren vil ikke få økte utgifter av dette systemet. Riktignok må nå arbeidstakeren betale skatt for kontantsummen, men studier fra Los Angeles har vist at dette ikke gjør systemet mindre attraktivt.

Rapporten **Forurensning i Norge 1992** gir en popularisert og oppdatert oversikt over forurensningssituasjonen i Norge med hovedvekt på mål, utvikling og perspektiv.

Rapporten er gratis og bestilles fra

Statens
forurensningstilsyn

Postadresse: Pb. 8100 Dep. 0032 Oslo
Kontoradresse: Strømsveien 96
Telefon: 22 57 34 00 Telefax: 22 67 67 06

Erik Solheim:

– Nei, til økonomisk vekst

SVs leder, Erik Solheim, sier nei til økonomisk vekst. Han sier at det ikke finnes belegg for at SV vil ha økt vekst i privat og offentlig sektor. Samtidig etterlyser han et nytt begrep for økonomisk utvikling.

JON KNUT BERG

Erik Solheim er fjerde mann ut i vår serie om partilederne og miljøspørsmålet. Tidligere har vi tatt for oss Anne Enger Lahnstein, Jens Stoltenberg (vikar for Jagland) og Kaci Kullmann Frie.

Hvordan kan miljøspørsmålet komme opp på den politiske dagsordenen?

Jeg kan love at vi skal ta opp miljøspørsmålet på de store debattene på TV, på valg-møtene, og vi skal ha egne miljøarrangement i valgkampen. Men forøvrig har jeg lyst til å snu spørsmålet rundt. Naturvernforbundet burde spørre seg mer enn noen hva det kan gjøre for å få mer miljø inn i politikken. Vi har flere ganger i det siste følt at SV har slåss temmelig alene på Stortinget i viktige miljø saker. Nå har Stortinget vedtatt en veiplan som innebærer at det ikke er tatt noen miljøskritt framover, snarere det motsatte. Det var ingen følelse av at det var et sterkt press fra miljøorganisasjonene. Derimot ble Stortinget nedrent av all verdens pressgrupper for de store veiprojektene.

Men det at miljø ikke lenger er så "hot" i politikken, har det noe med at blant andre dere har vært for lite fantasifulle i presentasjonen? Har dere gjort dere fast i den samme argumentasjonen?

Det er jeg villig til å medgi, for særlig i mediasammenheng er vi avhengige av å finne på noe nytt hele tiden. Det at jeg for tusende gang sier at vi må overføre penger fra veier til eldreomsorg eller jernbane, det interesserer ingen. Men jeg våger også den påstanden at det ikke er mange fantasifulle forslag fra miljøbevegelsen som ikke SV har tatt opp i Stortinget.

Kan en årsak til den manglende miljøinteressen være at kravene fra blant andre miljøbevegelsen og SV oppleves som urealistiske?

Jeg tror nok noen av tingene oppfattes som urealistiske. Kanskje det største miljøproblemet i vår del av verden er forbruksmønsteret – hvordan vi skal begrense forbruket. Det er ikke lett politisk å vite i hvilken ende man skal begynne. Og

her på Stortinget så blir jo selv de mest beskjedne forslagene avfeid. Men jeg tror vi er inne i en langsiktig utvikling hvor miljøspørsmålene blir stadig viktigere. I neste århundre blir miljø grunnlaget for den største folkebevegelsen.

Noe som ligger bak den dalende miljøinteressen er jo arbeidsledigheten. Og bør ikke du være ærlig og innrømme at strengere miljøkrav vil gå ut over en del arbeidsplasser?

Nei, tvert imot. Det er et av de sikreste trekkene ved miljøsamfunnet at det vil bli brukt mer menneskelig arbeidskraft og mindre overdreven teknologibruk.

Men ved å øke CO2-avgiften vil vel en del arbeidsplasser ryke?

Det er klart at hvis vi innfører avgifter som er milevidt fra det som er i andre land, og ikke samtidig gjør andre skatteendringer, vil det øke ledigheten. Men samtidig som vi vil øke miljøavgiftene, vil vi senke nivået på andre skatter.

Hva med den kapital- og energintensive industrien, med få ansatte – de vil ikke ha mye glede av en slik omlegging?

De industrigrenene det her er snakk om har en uhyre liten del av arbeidssyrken...

Sier du nå at du er villig til å ofre disse arbeidsplassene til fordel for miljøkravene?

Nei, det sier jeg ikke. Men jeg tror miljøbevegelsen kommer inn i et enormt uføre ved å fokusere på de få konfliktene det kan være snakk om.

Men hvis de bedriftene ryker, vil det ha store ringvirkninger for samfunnet?

Jo, men disse bedriftene vil i all hovedsak få andre lettelser for å dekke opp for de CO2-avgiftene. Og det er farlig å konsentrere seg om konfliktene, framfor de enorme mulighetene for selskapping som miljøvernet gir.

I SVs program står det at "Innholdet i veksten må forandres slik at den blir bærekraftig". Kan det ikke være en motsetning mellom økonomisk vekst og en bærekraftig utvikling?

Vekstbegrepet er åpenbart med på å

forkludre debatten. Både miljøforbedringer og trafikkulykker regnes som vekst. Det som er sentralt, er at verden ikke kan ha et forbruk av varer og energi som det vi har. Og vi må erstatte kvantitet med kvalitet.

Men dere vil jo ha økt aktivitet både i privat og offentlig sektor? Dermed vil vel det samlede produksjonsnivået av varer og tjenester bare øke?

For en stor del er dette å ta i bruk folk som i dag er ledige. Dessuten har vi sagt at vi skal ta ut framtidig økonomisk vekst i form av mer fritid, kortere arbeidstid, flere mennesker i arbeid. Men du har jo rett i at SV alene ikke kan utmeisle en helt nye økonomisk tenkning. Og den er ennå ikke utviklet.

Men dere vil ha økt vekst, samtidig som privatforbruket skal ned. Er ikke det inkonsekvent?

Jeg er ikke enig i at vi går inn for økt vekst i offentlig og privat sektor. Det finnes det ikke belegg for.

Så de offentlige utgiftene vil ikke øke med SVs program?

Jo, det vil åpenbart bli flere ansatte innen utdanning, helse, omsorg og miljø. Men samtidig er det virksomheter i samfunnet der det blir færre ansatte. Så det blir en omlegging, ikke vekst.

Men med SVs politikk, vil ikke det samlede pengevolumet i samfunnet øke, og dermed også forbruket, som dere vil ha ned?

Jeg innrømmer gjerne at også vi sliter med at vi ikke har noe konsistent tenkning for det etter-industrielle miljøsamfunnet.

Men er dere for eller mot økonomisk vekst?

Hvis du tvinger meg til å svare, så vil jeg si at nei, vi kan ikke ha vekst, fordi omfanget av forbruk i vår del av verden må stoppe opp. Hele verden kan ikke forbruke så mye energi som vi gjør. Men null-vekst begrepet er fordommende. Det gir inntrykk av et samfunn som står stille. Miljøbevegelsen må konsentrere seg om mulighetene for bedre livskvalitet i en annen type samfunn. Utvikling, ikke vekst er målet.

USA vil svekke biokonvensjonen

Den 4. juni underskrev USA konvensjonen om biologisk mangfold. USA understreket ved undertegnelsen at man regner med å få forståelse for sin tolkning av konvensjonen før den ratifiseres. Dette vil i så fall innebære en klar svekkelse av konvensjonen.

ANDERS GJESVIK

USAs FN-ambassadør Madeline Albright og Timothy Wirth fra Utenriksdepartementet underskrev biokonvensjonen i FN-hovedkvarteret. Albright la ikke skjul på at USA ønsker å omtolke konvensjonen.

– Det er ingen hemmelighet at USA fortsatt har innvendinger mot enkelte sider av konvensjonen, men vi har bestemt at det klokeste er å

delta i konvensjonen og spille en lederrolle i å avgjøre hvordan den internasjonale politikken blir satt ut i live, sier Albright.

I en uttalelse som ble lagt fram ved undertegnelsen gjentar USA punktene fra sitt tolkende utsagn; opphavsretten til bioteknologiske metoder og produkter må beskyttes,

private selskaper må selv avgjøre om de ønsker å dele inntekt og teknologi med de u-landene der de henter sitt genetiske råstoff, og det må ikke innføres restriksjoner på utvikling, salg og markedsføring av bioteknologiske metoder og produkter. Wirth sa at USA vil legge fram sine tolkninger på alle disse områdene

ved ratifikasjonen i Senatet. USA har allerede sendt sin tolkende tekst til EF-landene.

– Utenriksdepartementet vil videreføre kontakten med andre land for å oppnå en felles tilnærming til disse spørsmålene. Vi forventer at disse kontaktene vil legge grunnlaget for vår ratifikasjon av konvensjonen, sa Wirth.

Mot skytefelt – for kystvern

Naturvernforbundets landsmøte gikk imot skytefeltet som Forsvaret planlegger i Østerdalen, i landets viktigste kjerneområde for bjørn, og utvidelse av Mauken og Blåtind skyte- og øvingsfelter i Troms. En utvidelse av feltene i Troms vil gi store naturskader i et område på over 200 kvadratkilometer, og medføre ulemper og tap for reindrift og landbruk, heter det i uttalelsen.

I Rogaland krever Naturvernforbundet vernetiltak i kyst- og fjordsonen. Pukkverkindustrien må underlegges strengere regler.

Taretrålingen må reguleres og i sårbare områder totalforbys, krever landsmøtet.

Landsmøtet krever også at bevaring av regnskog blir en prioritert del av norsk bistands-politikk, for eksempel ved at det opprettes et statlig, norsk regnskogsprogram. I Regjeringens Nord-Sør melding heter det at avskoging i tropiske strøk er en hovedårsak til at anslagsvis 100 arter utrykkes hver dag. Nå kan ikke Regjeringen lenger overlate ansvaret for å bevare regnskogene til frivillige organisasjoner, heter det i uttalelsen.

Navn/bedrift: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____

JA, jeg vil abonnere på N&M Bulletin

Naturvernforbundets nyhetsbrev N&M Bulletin kommer annenhver uke. Abonnement gjelder for ett år.

Jeg vil abonnere på _____ eksemplar(er) av hvert nummer.

Abonnementstype (sett kryss):

- ☐ Institusjoner/bedrifter kr. 500,-
- ☐ Privatpersoner (ikke-medlemmer) kr. 350,-
- ☐ Privatpersoner (medlemmer) kr. 180,-
- ☐ Jeg vil bli medlem, kr. 200,-

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
Adressaten
vil betale
portoén.

SVARSENDING

Avtale nr. 109 000/5 Pb.

**Grünerløkka postkontor
0505 OSLO 5**